

COMMISSION DE L'INTERIEUR,
DE LA SECURITE, DE LA
MIGRATION ET DES MATIERES
ADMINISTRATIVES

du

MERCREDI 31 MARS 2021

Matin

COMMISSIE VOOR
BINNENLANDSE ZAKEN,
VEILIGHEID, MIGRATIE EN
BESTUURSZAKEN

van

WOENSDAG 31 MAART 2021

Voormiddag

De openbare commissievergadering wordt geopend om 10.03 uur en voorgezeten door de heer Ortwin Depoortere.

La réunion publique de commission est ouverte à 10 h 03 et présidée par M. Ortwin Depoortere.

De teksten die in cursief zijn opgenomen in het Integraal Verslag werden niet uitgesproken en steunen uitsluitend op de tekst die de spreker heeft ingediend.

Les textes figurant en italique dans le Compte rendu intégral n'ont pas été prononcés et sont la reproduction exacte des textes déposés par les auteurs.

01 Vraag van Anneleen Van Bossuyt aan David Clarinval (Middenstand, Zelfstandigen, Kmo's en Landbouw, Institutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing) over "De administratieve vereenvoudiging voor schenkingen van voedsel" (55013785C)

01 Question de Anneleen Van Bossuyt à David Clarinval (Classes moyennes, Indépendants, PME et Agriculture, Réformes institutionnelles et Renouveau démocratique) sur "La simplification administrative concernant les dons de nourriture" (55013785C)

01.01 **Anneleen Van Bossuyt** (N-VA): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de staatssecretaris, verspilling van voedingsmiddelen, maar ook van levensnoodzakelijke niet-voedingsmiddelen, krijgt terecht de nodige aandacht. Die aandacht is de voorbije jaren ook nog gegroeid. Het is belangrijk dat wij consumenten ertoe aanzetten om verspilling zoveel mogelijk tegen te gaan. Daarom is het van belang dat wij het eenvoudiger maken voor bedrijven om voedselschenkingen te doen.

Helaas blijkt dat de administratie die aan zulke schenkingen van voedsel verbonden is, vaak complex en lastig is, vooral de btw-administratie. Daardoor zijn er verschillende individuele voedingsbedrijven, zeker de kleinere, die afzien van donatie van hun voedseloverschotten.

Mijnheer de staatssecretaris, bent u zich bewust van dit probleem?

Kunnen de administratieve processen vereenvoudigd worden, bijvoorbeeld door de bedrijven administratief te ondersteunen zodat het gemakkelijker wordt om goederen te schenken?

Denkt u eraan om een sensibiliseringscampagne op te zetten?

Mijn laatste vraag is een heel belangrijke in het kader van de administratieve vereenvoudiging. Nu is het zo dat er bij elke voedselschenking een goedkeuring moet verkregen worden. Is het mogelijk om aan een bedrijf een eenmalige goedkeuring te geven voor schenkingen aan een welbepaalde organisatie zodat het niet bij elke schenking opnieuw een goedkeuring moet aanvragen?

01.02 Staatssecretaris **Mathieu Michel**: Mevrouw Van Bossuyt, wat het eerste deel van uw vraag betreft, zou ik niet namens de minister van Financiën willen spreken. Niettemin ben ik mij terdege bewust van de administratieve complexiteit waarmee sommige kleine detailhandelszaken en zelfs grote supermarkten te maken kunnen krijgen wanneer zij een schenking aan een vereniging willen doen. Enkele jaren geleden is een gunstige btw-regeling ingevoerd voor bepaalde goederen die door belastingplichtigen, over het algemeen grote winkels, worden geschonken voor liefdadigheidsdoeleinden, met name levensmiddelen en

andere essentiële goederen die niet permanent kunnen worden gebruikt.

Bij de samenstelling van de dossiers is zoveel mogelijk rekening gehouden met de noodzaak om de administratieve lasten te verlichten. Het is derhalve toegestaan het document, dat in beginsel bij elke schenking moet worden opgesteld, te vervangen door een samenvattend document op maandelijkse basis. De FOD Financiën benadrukt evenwel dat het nog steeds van essentieel belang is om over alle nodige informatie over elke donatie te beschikken om misbruik en fraude te kunnen bestrijden. Deze documentaire verplichtingen kunnen omslachtig lijken. Volgens de FOD Financiën zorgen zij voor een efficiënte controle van de donatie en distributie van goederen ten bate van mensen in nood.

Voor het overige nodig ik u uit u te richten tot de minister van Financiën die beter in staat zal zijn u nadere gegevens over dit proces te verstrekken. De minister van Financiën en ik blijven evenwel aandachtig voor deze situatie. De Dienst Administratieve Vereenvoudiging (DAV) heeft overigens ook meegedeeld open te staan voor een denkoefening over deze kwestie en voor het vinden van manieren om het doneren van voedsel en/of non-food te vergemakkelijken, met inachtneming van de essentiële controlemaatregelen.

01.03 Anneleen Van Bossuyt (N-VA): Mijnheer de staatssecretaris, de gunstigere btw-regeling bestaat inderdaad reeds. We hebben trouwens een voorstel ingediend om ook zaken te veranderen in de inkomstenbelastingen om op die manier voedselverspilling tegen te gaan door schenkingen makkelijker en fiscaal aantrekkelijker te maken.

U zegt dat het toch belangrijk is om op maandelijkse basis een samenvattend document in te dienen om misbruik tegen te gaan en om hierover verder in gesprek te gaan met uw collega van Financiën. Dat zullen we zeker doen. Ik ga zeker ook gebruik maken van de optie dat de DAV openstaat voor vereenvoudigingen. Wij zullen met heel veel plezier met de dienst contact opnemen om te bekijken hoe we voedselschenkingen administratief kunnen vereenvoudigen.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

02 Samengevoegde interpellatie en vragen van

- Ellen Samyn aan Mathieu Michel (Digitalisering, Administratieve Vereenvoudiging, Privacy en Regie der Gebouwen) over "De ondersteuning bij administratieve afhandeling van een overlijden" (55000107I)
- Valerie Van Peel aan Mathieu Michel (Digitalisering, Administratieve Vereenvoudiging, Privacy en Regie der Gebouwen) over "De administratieve rompslomp bij het verlies van een partner" (55015227C)
- Nahima Lanjri aan Mathieu Michel (Digitalisering, Administratieve Vereenvoudiging, Privacy en Regie der Gebouwen) over "De administratieve verplichtingen na een overlijden" (55015285C)

02 Interpellation et questions jointes de

- Ellen Samyn à Mathieu Michel (Digitalisation, Simplification administrative, Protection de la vie privée et Régie des Bâtiments) sur "L'aide dans le cadre des démarches administratives liées aux décès" (55000107I)
- Valerie Van Peel à Mathieu Michel (Digitalisation, Simplification administrative, Protection de la vie privée et Régie des Bâtiments) sur "Les tracasseries administratives lors du décès du partenaire" (55015227C)
- Nahima Lanjri à Mathieu Michel (Digitalisation, Simplification administrative, Protection de la vie privée et Régie des Bâtiments) sur "Les formalités administratives après un décès" (55015285C)

02.01 Ellen Samyn (VB): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de staatssecretaris, collega's, het overlijden van een kind, partner of ouder heeft een grote emotionele impact op de nabestaanden. Na de eerste schok om het verlies te verwerken, worden de nabestaanden bovendien bijna onmiddellijk geconfronteerd met de administratieve mallempot waarmee het verlies gepaard gaat. Verschillende instanties dienen op de hoogte te worden gebracht: werkgever, Federale Pensioendienst, notaris, ziekenfonds, banken, verzekeringsmaatschappijen en nutsvoorzieningen. Dat brengt extra papierwerk met zich mee. Dat is dus een administratief kluwen, waarmee de nabestaande bovenop zijn of haar verdriet helaas ook wordt geconfronteerd.

Digitalisering is in vele gevallen een vooruitgang. Opvallend genoeg heeft de digitale administratie na een overlijden echter veeleer het omgekeerde effect. Rekeningen worden een aantal maanden geblokkeerd tot alle administratieve checks zijn gebeurd. De identiteitskaart van de overleden partner dient vrijwel onmiddellijk te worden afgegeven, waardoor de nabestaanden niet meer aan fiscale en/of andere

documenten kunnen geraken. Het invullen van de gezamenlijke belastingaangifte kan evenmin via digitale weg, aangezien op het einde van de procedure de belastingplichtige digitaal dient te handtekenen.

Wegens het administratieve doolhof hebben al meermaals belangengroepen gevraagd werk te maken van een centraal meldpunt.

Mijnheer de staatssecretaris, zult u samen met uw bevoegde federale collega's, eventueel uitgebreid met de Vlaamse collega's, werk maken van een administratieve vereenvoudiging van de afhandelingprocedure voor de nabestaanden?

Zult u werk maken van een loket, waarin alle administratieve handelingen kunnen worden gecentraliseerd?

02.02 Valerie Van Peel (N-VA): *Geachte meneer de staatssecretaris,*

Het overlijden van een dierbare gaat gepaard met een periode van veel verdriet. Rouwen vraagt veel energie, maar bovenop dat verdriet moet er na het overlijden heel wat praktische zaken geregeld worden waar rouwenden op dat moment liever niet bij stilstaan.

Hannelore Bedert getuigde op radio 1. De eerste maanden na het overlijden van haar partner liep zij naar de bank, naar de notaris, en terug naar de bank. De rekeningen werden geblokkeerd zodat eigendommen en gelden van de overleden niet misbruikt zouden worden. Om die eerste maanden te overleven kreeg ze zo'n 4 à 5.000 euro ter beschikking. Telkens moest ze naar de bank om te bewijzen dat er iets betaald moet worden. Maar lang niet alles kan/mag daarmee betaald worden, zoals de kinderopvang, de brandverzekering enzovoort. Ook andere problemen m.b.t. de overgangsuitkering en kinderbijslag kaart zij aan. Als jonge weduwe heeft zij niet het gevoel dat er een vangnet is.

Bedert schetst een problematiek waar vele (jonge) weduwes/weduwenaars helaas me geconfronteerd worden. Bedert pleitte ervoor om een centraal punt in het leven te roepen, waar mensen die plots weduwe of weduwnaar worden naartoe kunnen gaan en van waaruit alles administratief wordt geregeld voor de nabestaanden van de overledene.

Meneer de minister,

Op welke manier wil u samen met de bevoegde ministers ervoor zorgen dat personen die hun partner verliezen niet onnodig geconfronteerd worden met een administratieve rompslomp?

Hoe staat u tegenover een centraal punt voor wie de partner of een dierbare verliest en van waaruit alles administratief wordt geregeld?

Welke mogelijkheden ziet u hiervoor?

02.03 Nahima Lanjri (CD&V): *Mijnheer de staatssecretaris,*

Mensen die plots hun partner verliezen moeten na het overlijden heel wat administratieve verplichtingen vervullen. Zo moeten er heel wat papieren ingevuld worden bij de gemeente, op de werkplek, de mutualiteit, moet de begrafenis geregeld worden en ik kan nog wel even doorgaan. Dit alles wanneer deze mensen worden geconfronteerd met een immens verdriet.

Er is heel wat beschikbare informatie voor handen over wat er geregeld moet worden na een overlijden. Maar in realiteit vinden weduwen en weduwenaars hun weg niet naar deze hulp en informatie. Dit bleek ook uit het gesprek dat ik met Hannelore Bedert had in de Zevende Dag. Zij verloor haar man enkele jaren geleden en getuigde over de moeilijkheden die zij ondervond met het regelen van alle praktische zaken. Maar zij is niet de enige die dit meemaakt natuurlijk. Deze problemen horen we ook van de vzw ODOS die mensen die hun partners verliezen bijstaat. Sommige burgers schakelen zelf een advocaat in om hen hierbij te helpen.

Het is essentieel dat er door de overheid één centraal infopunt wordt opgericht waar alle nodige info beschikbaar is. Zo hoeft niemand nog dagenlang te googelen om de info te vinden. Uiteraard zullen de regio's hierin een belangrijke rol spelen omdat heel wat bevoegdheden regionaal zijn. Echter, ook op federaal niveau kan de nodige informatie over bijvoorbeeld het aanvragen van een overgangsuitkering of de impact op de belastingen gebundeld worden. Deze mensen gaan door één van de zwaarste periodes van hun leven. De overheid moet hen hierin zo goed mogelijk bijstaan.

- Zal u ervoor zorgen dat er één centraal infopunt wordt opgericht voor mensen die met een overlijden geconfronteerd worden?

- De overheid beschikt zelf over heel veel gegevens van haar burgers. Het op de hoogte brengen van verschillende overheidsdiensten van het overlijden zou voor een groot deel automatisch kunnen gaan. Kan u hiervoor de nodige initiatieven nemen?

- Kan u onderzoeken hoe we de administratieve verplichtingen voor mensen die iemand verloren kunnen beperken tot een minimum?

02.04 Staatssecretaris **Mathieu Michel**: Geachte leden, de moeilijkheden van nabestaanden, die niet alleen treuren om het overlijden van een dierbare, maar ook worden geconfronteerd met ingewikkelde administratieve procedures, gaan mij zeker ter harte. Wij moeten in staat zijn om, met inachtneming van de GDPR-wetten en -verordening, het leven van onze burgers en dus de administratieve procedures te vereenvoudigen, in het bijzonder bij pijnlijke momenten als een overlijden. Daartoe zijn de afgelopen jaren al verschillende initiatieven genomen. Sinds midden 2006 kan een door de nabestaanden aangestelde derde, zoals de begrafenisondernemer, een overlijden aangeven. Sinds 2007 kunnen de meeste bankrekeningen sneller worden vrijgegeven op basis van een verklaring van erfrecht. Dat certificaat wordt afgegeven door het plaatselijke registratiekantoor en is gratis. Op die manier kunnen rekeningen binnen een week worden vrijgegeven. De verklaring van erfrecht vervangt de notariële akte.

Het melden van het overlijden van een persoon met een handicap aan de DG Han gebeurt nu automatisch. Ook de registratie van een overlijden in het Rijksregister gebeurt automatisch sinds 2012. De afgifte van de verklaring van erfrecht via het Rijksregister is versneld: sinds 1 september 2011 kan elke burger na aangifte van het overlijden van een erflater bij een ambtenaar van de burgerlijke stand, bij de notaris of, in het kader van een aanvraag van een verklaring van erfrecht, bij een griffier van de FOD Financiën gratis informatie krijgen over het feit of er al dan niet een testament is. Evenzo kunnen sinds 2013 verzoeken om informatie aan de FOD Financiën en griffies rechtstreeks via elektronische weg worden gedaan.

De echte verbetering op het gebied van administratieve vereenvoudiging dateert van 2019 met de digitalisering van alle akten van de burgerlijke stand, wat het leven van de burgers sterk heeft vereenvoudigd, vooral in moeilijke tijden. Het is veel gemakkelijker geworden om een uittreksel van een overlijdensakte of een kopie ervan te verkrijgen. Die uittreksels of afschriften kunnen door rechtstreekse erfgenamen thuis worden aangevraagd en worden online en met rechtsgevolgen afgegeven. Het is dus niet meer nodig om naar de gemeente te gaan, die de overlijdensakte heeft afgegeven.

Met inachtneming van de GDPR en de privacywet onderzoekt de DAV verschillende mogelijkheden voor administratieve vereenvoudiging, zoals de automatische uitwisseling van gegevens bij verhuizing of overlijden tussen het Rijksregister en dienstverleners of het gebruik van het nationaal nummer en de Rijksregistergegevens door de bank- en verzekeringssector. Ook de oprichting van een enkel informatiepunt zou door de DAV kunnen worden onderzocht.

Het is evenwel belangrijk om erop te wijzen dat een groot aantal formaliteiten voortaan onder de bevoegdheid van de Gewesten valt, zoals de regeling van begrafenissen, crematie en verklaring van erfopvolging.

02.05 **Ellen Samyn** (VB): Mijnheer de staatssecretaris, ik heb uw olijsting gehoord van allerhande realisaties. Blijkbaar is dat toch niet zo duidelijk voor de belangengroep, want de nood is hoog. Men vraagt al jaren naar een punt waar alles gecentraliseerd wordt.

U hebt het over de begrafenisondernemer, die een aantal zaken regelt. U zegt dat de zaken bij banken ook sneller vooruit kunnen gaan. In de praktijk is dat echter niet het geval. Nabestaanden moeten vier tot zes maanden wachten vooraleer de rekeningen worden vrijgegeven.

U zegt dat de kwestie zal worden onderzocht; ik hoop dat hiervan werk wordt gemaakt. Iedereen wordt vroeg of laat met verlies en rouw geconfronteerd. Een degelijke administratieve ondersteuning zou toch moeten kunnen worden aangeboden. In het verdriet ziet men soms het bos door de bomen niet meer. Men zit vaak ook in financiële problemen. Het minste wat kan worden gedaan, is zorgen voor een centraal meldpunt, zodat het in de praktijk gemakkelijker wordt voor de nabestaanden.

02.06 **Valerie Van Peel** (N-VA): Mijnheer de staatssecretaris, ik sluit mij aan bij de vorige spreker en wil wel geloven dat er al veel is gebeurd, maar ik heb het jammer genoeg vorig jaar zelf meegemaakt en de praktijk is allesbehalve zoals u ze hebt geschetst. Het heeft maanden geduurd bij de banken. Het was een processie van Echternach, waarbij de digitale attesten absoluut geen oplossing waren. Ik heb dat in de plaats van mijn moeder moeten regelen – gelukkig heeft zij een dochter –, maar als zij dat alleen had moeten doen, zoals veel mensen als zij hun man verliezen, dan was dat nooit in orde gekomen. In de realiteit voelt iemand die in rouw is, zich vandaag op dat vlak echt niet geholpen. Men komt voor situaties te staan waar men de logica niet meer van ziet.

Ik sluit mij dus aan bij de oproep om dat nog eens op te nemen. Een centraal punt zou absoluut een deel van de oplossing kunnen zijn.

02.07 Nahima Lanjri (CD&V): Mijnheer de staatssecretaris, als parlementsleden kennen wij soms ook niet het antwoord op bepaalde vragen, maar wij hebben de mogelijkheid om u te vragen wat er allemaal al is gebeurd. Een gewone burger heeft die mogelijkheid niet en moet inderdaad dagenlang op zoek gaan naar wat er allemaal bestaat. Niemand beweert dat er niets gebeurt, niemand spreekt tegen dat er al een en ander verbeterd werd, maar alles is gefragmenteerd. Men moet het allemaal uitzoeken.

Niet alle banken geven bijvoorbeeld de juiste informatie. Sommige blokkeren zelfs lopende opdrachten voor rekeningen, wat eigenlijk niet mag. Niemand weet waar men terecht kan. Daarover gaat het. De informatie is gefragmenteerd en daardoor weet men niet wat men allemaal moet regelen.

Ik wil mij dan ook aansluiten bij de vraag, die door meerderheid en oppositie wordt gesteund, om minstens werk te maken van een centraal infopunt op de website, waar alle informatie gebundeld wordt aangeboden. Uiteraard zitten bepaalde bevoegdheden bij de regio's, die eigen websites hebben. Men kan perfect verwijzen naar elkaars website, zoals dat vandaag al gebeurt bijvoorbeeld op het vlak van sociale rechten. Digitaal kan alles aan elkaar worden gelinkt, maar dan wordt het wel op één website aangeboden. De website moet ook een telefoonnummer vermelden waar wie nog vragen heeft, terecht kan.

U moet er ook voor zorgen dat zoveel mogelijk informatie automatisch terechtkomt bij de mensen die een dierbare hebben verloren, zodat zij niet zelf op zoek moeten gaan naar die informatie. Ik vind het alvast een goede zaak dat u wilt meewerken aan de verdere automatisering op dat vlak.

Op zeer korte termijn zou het echter niet meer dan logisch zijn dat u minstens zorgt voor een centraal infopunt, waar mensen zowel digitaal als telefonisch terechtkunnen. Wij kunnen daarvoor perfect samenwerken met de regio's. Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, is al bezig met zo'n infopunt. Er staat al wat informatie op de Vlaamse website, maar ook die informatie is onvoldoende en onvolledig. Dat probleem is ook al aangekaart. Het is echt noodzakelijk dat wij hierin vooruitgaan. Iedereen kan daartoe een steentje bijdragen, ook u, mijnheer de staatssecretaris.

Moties

Motions

De **voorzitter**: Tot besluit van deze bespreking werden volgende moties ingediend.
En conclusion de cette discussion, les motions suivantes ont été déposées.

Een motie van aanbeveling werd ingediend door mevrouw Ellen Samyn en luidt als volgt:

"De Kamer,
gehoord de interpellatie van mevrouw Ellen Samyn
en het antwoord van de staatssecretaris voor Digitalisering, belast met Administratieve Vereenvoudiging, Privacy en de Regie der Gebouwen,
- gelet op de huidige problematiek rond het rouwverlof en bij uitbreiding de administratieve en financiële mallemolens waarin de nabestaande(n) terechtkomen;
- gelet op het feit dat belangengroepen reeds jaren vragen naar een centraal meldpunt;
verzoekt de regering,
- specifieke ondersteunende maatregelen te voorzien voor deze doelgroep;
- werk te maken van een loket waar alle administratieve handelingen voor de nabestaanden worden gecentraliseerd."

Une motion de recommandation a été déposée par Mme Ellen Samyn et est libellée comme suit:

"La Chambre,
ayant entendu l'interpellation de Mme Ellen Samyn
et la réponse du secrétaire d'État à la Digitalisation, chargé de la Simplification administrative, de la Protection de la vie privée et de la Régie des Bâtiments,
- eu égard au problème actuel du congé de deuil et par extension aux tracasseries administratives et financières auxquels sont confrontés le ou les proches;
- eu égard au fait que des associations de défense des intérêts des personnes concernées demandent depuis des années la création d'un guichet central;
demande au gouvernement,

- de prévoir des mesures d'accompagnement spécifiques pour ce groupe cible;
- de mettre en place un guichet central pour accomplir toutes les démarches administratives incombant aux proches à la suite d'un décès."

Een eenvoudige motie werd ingediend door de heer Philippe Pivin.

Une motion pure et simple a été déposée par M. Philippe Pivin.

Over de moties zal later worden gestemd. De bespreking is gesloten.

Le vote sur les motions aura lieu ultérieurement. La discussion est close.

De openbare commissievergadering wordt gesloten om 10.22 uur.

La réunion publique de commission est levée à 10 h 22.